

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu nišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Boj na jugu pa katoličani.

O peklenščeku stoji v sv. pismu, da se zna, če je treba, spremeniti tudi v svitlega angela. Nekaj enakega se sme reči tudi o liberalnem časnikarstvu, katero ima med svojimi delavci posebno veliko Abrahamovcev. Liberalno časnikarstvo na vso moč črti katoliško vero in cerkev, ker se najkrepkeje upira razdiralnim njegovim načelom, in s posebno sladnostjo objavlja spise, ki so katoličanom na kvar in sramoto. A ta hinavec zna tudi jako pobožen biti, kadar je treba, in se za katoliško vero poteguje, če to koristi njegovim namenom. To se posebno očitno kaže v jugoslovanskem vprašanju. Ko so dunajski liberalni časnikarji videli, da Turki ne morejo zatreti vstanka v Bosni in Hercegovini, kakor so bahaško obetali; ko so se prepričali, da imajo tlačeni Slovani resno voljo otresti jarm turški in da se nobenih zaprek, nobene nevarnosti, nobene žrtve ne vstrašijo; ko so slišali, da Bosnjaki deželo svojo že ponujajo knezu srbskemu, Hercegovinci pa svojo knezu črnogorskemu; izmislile so si zvite buče poseben način, da bi prizadevanje Jugoslovancev ostalo brez uspeha in bi Turek še dalje zamogel zatirati ubogo rajo. Zgrabljivi volkovi so oblekli ovčjo kožo in so se začeli potegovati za katoliške prebivalce v Bosni, češ, da njihova vera pride v nevarnost, če se Bosna združi z razkolniško Srbijo.

Prva je to zasledila ministerska „Presse“, in komaj se je oglasila, pridirjala je četa listov in lističev, ki so za „Presso“ lajali in javkali, da bosenski katoličani o zedinjenju Bosne s Srbijo nočejo nič vedeti. Da bi svet to tim

laglje verjel, objavila je „Presse“ 6. t. m. neki protest „katoliških veljakov“, kateri ji je, kakor pravi, došel po pošti.

Ljudje pa, ki „Presso“ in njene židovske pisarje natančneje poznajo, so precej rekli, da ta protest se je skoval v vredništvu „Pressi“ in da je zgolj „švindl“ liberalnega časnikarstva. To svojo sodbo opirajo na dve reči; prvič, da „Presse“ ni objavila imen tistih „veljakov“, ki so ji poslali omenjeni protest, drugič, da so ti veljaki tako hitro skovali svoj protest in ga poslali ravno „Pressi“, kot obče znani zavetnici katoličanstva!! Vojni oklic Milanov se je v Beligradu razglasil 2. t. m. in je vsled pomanjkljive poštne zveze komaj do danes prišel v razne kraje bosenske. Kdo bi se tedaj ne čudil, da katoliški „veljaki“ že 3. in 4. t. m. sestavijo protest, ter ga s podpisami katoličanov po deželi razkropljenih tako hitro pošljejo na Dunaj, da ga „Presse“ 6. t. m. že objavi!

Židovski pisar, ki je na Dunaju zmazal omenjeni protest, poleg verskih pomislekov omenja tudi vzrokov naobraženosti, ki govoré zoper zedinjenje Bosne s Srbijo. Kdor bi razmere na Turškem in Srbskem presojeval po spisih in poročilih liberalnih mazačev judovskih, bi skoro mislil, da v Turčiji je zavetje svobode in omike, na Srbskem pa da so sami sužnji in trinogi. Žid se je gotovo sam v pest smejal, ko je to pisal, a ljudje niso več tako abotni, da bi vse verjeli, kar piše kak judovski stradač. To je menda tudi sam sprevidel, zato je omenjeni protest skoval vse iz drugih imenov. Kakor je razvidno iz „Pressi“ od 7. t. m., hotel je pisar bosenske katoličane s tem protestom opozoriti, da naj se oklenejo Avstrije, ki jih je vedno varovala pred Turki. Ta pro-

test, kakor sodi „Politik“, je tedaj začetek nove politične akcije, ktere glavno načelo je med Jugoslovani napraviti razpor in s tem Srbe potlačiti. Katoličanstvo postalo je brezvernim liberalnim pisarjem naenkrat tako priljubljeno, da zaradi njega priporočajo zedinjenje Bosne z Avstrijo, oziroma s Hrvatsko. Človek bi se skoro veselil nad spreobrnjenjem teh grešnikov, če bi ne vedel, da je njim za katoličanstvo toliko mar, kakor za predlanski sneg, in da jih k tej prijaznosti do katoličanstva vodi le sovraštvo do „Slovancev“, ki je tedaj še večje, kakor sovraštvo do katoliške vere, pred katero se jim gledé posvetnega vladarstva ni tolikanj bati, kakor krepke države jugoslovanske.

A „turški listi“ — dunajski se jako motijo, če mislijo na ta način razdvojiti Jugoslovane. Velikolepne britke skušnje so jih zmodrile, pa tudi obnašanje liberalcev proti katoliški cerkvi v Avstriji ni ravno tako, da bi si katoličani bosenski iz verskih vzrokov želeli združenja z Avstrijo. Ko se je tedaj po listih začela trositi novica, da se katoličanom mrzi združenje z razkolniškimi svojimi sobratji, češ, da bi cerkev katoliška pod vladno razkolniško morala poginiti, je 100 duhovnikov katoliških v zagrebškem „katoliškem Listu“ javno oporekalo temu natolcevanju. „Res je sicer, pišejo ti duhovniki, da se razkolnikom mrzi vera katoliška, a to mrzenje ne izvira od ljudstva, ampak od pomanjkljive omike razkolniških duhovnikov. Tudi ima vsako ljudstvo poleg verske še državno idejo, in v tej smo s svojimi sobratji popolnoma edini, kar pa veljavo cerkve katoliške še pomnožuje. Zato v političnih in socialnih premembah, ki utegnejo po vojski priti, za katoliško cerkev ne vidimo nobene

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

Nekdaj — in še celó v srednjem veku — je tudi v Nemčiji malokdo pisati znal. S to umetnostjo so se sploh vkvarjali le učenjaki in duhovski stan, drugi se niso brigali za njo, še celó vladarji, cesarji, knezi, grofi in mogočni vitezi se niso mučili ž njo in veliko je bilo že, če je kak tak mogočnjak le svoje ime znal podpisati; če pa še tega ni znal, vdaril je z buničico na koncu držaja meča na pergament, pa je bilo. Jaz sem tak „podpis“ nemškega cesarja že videl v nekem arhivu na Kranjskem.

Dandanes, v dobi splošne izobraženosti, se šteje vsakemu človeku, ki hoče kaj veljati, v sramoto, če pisati ne zna. Križci pri podpisih postajajo čedalje bolj redki, kajti skoro vsak, ki kaj več velja in „dela“ kaka pisma, zna vsaj svoje ime postaviti pod pismo — če tudi s še tako nevkretnimi, komaj razločljivimi črkami. Dandanes tedaj znanje pisanja ni več umetnost, kakor n. pr. trkanje po glasoviru ne. Vsaj o osebah, ki se po javnem političnem,

društvenem ali kakem drugem odru sprehajajo, katerih imena niso znana le z nancem njihovim, ampak ki slovó po svetu — dobro ali slabo, to je eno in isto, se samo ob sebi razume, da znajo pisati. Take osebe — da govorim bolj določno — so c. kr. uradniki od najvišje do najnižje vrste, deželni in državni poslanci, mestni svetovalci, trgovci itd. itd. Da ti morajo vsaj pisati znati, o tem dalje ne more biti razgovora, ker je prejasno.

Kako mora tedaj človek strmeti, če pri vsem tem zapazi, da take osebe vendar-le pisati ne znajo — vsaj pravilno ne, ker že njih podpisi pričajo, da jim je pravopisje maternega jezika čisto neznana reč! Evo nekaj dokazov, ki so mi ravno pri roki.

Predsednik deželne sodnije kranjske, kteremu je dala ime slovenska „grča“, se podpisuje „Gertscher“; ranjki (vsaj za nas ranjki) gospod Ahčin, dasiravno c. kr. vladni svetovalec, je znal slovensko pravopisje tako slabo, da se je podpisoval „Achtschin“*). Najviša

*) Na zdravje! — če je kdo kihnil.

Stavec.

glava ljubljanskega mesta, „župan“ g. Lužan, vkljub temu, da je vpokojen c. k. vladni svetovalec, še zdaj na piše svojega imena drugače ko „Laschan“, in glavni steber nemčurjev, glasoviti Dežman, čeravno je bil celó slovenski pesnik, še ne ume toliko pravopisja, da bi se pisal tako, da bi vsak, kdor zna slovenski brati, njegov podpis brati mogel, ampak podpisuje se „Deschmann.“

Pa če se take glave ne sramujejo s svojimi podpisi javno grešiti zoper pravopisje, kdo bo zameril nižim glavam, če svoja priprosta slovenska imena „našpikajo“ s črkami, ktere so v njih nepotrebne, celó nemogoče! Priprosto človek, ki misli, da se vsaka beseda piše tako, kakor se izgovarja, bo pač strmel, ako bere ali marveč skuša brati napise ali podpise, kakor: „Suppantisch“, „Janeschitz“, „Matscheck“, „Plautz“, „Tschuck“, „Polleggegg“, „Suppan“, „Lassnigg“, „Schussnigg“, „Debeutz“, „Pototschnigg“, „Pogatschnigg“, „Hudawernigg“, „Hudabiunigg“, „Mallitsch“, „Kraschowitz“, „Rössmann“, „Seunigg“ itd. Jaz stavim svojo glavo, naj bo vredna kolikor hoče, da bo priprosto kmet, ki slovenski dobro brati

nevarnosti; svobodna cerkev zamore marveč biti le v svobodni državi... Nam ne more škodovati ne razkolništvo, ne islam, a poslednji hoče vničiti narodnost našo, zato se bojujemo proti njemu, kakor da bi napadal našo vero." V dokaz, kako lažljivo je ntolcevanje turško-židovskih listov, duhovniki omenjajo vstaškega vodja Musiča, ki je duhoven katoliški in čegar ljudje so večidel katoličani; tudi v četah Goluba, ki so Turkom groza in strah, je veliko katoličanov, ktere so oni (duhovniki) k boju pripravili.

„Čeh“ se je hotel prepričati, je li to res, kar liberalni listi pišejo o katoličanih bosenskih, in se je telegrafično obrnil do trapiškega samostana v Mariji zvezdi. Odgovorilo se mu je, da pač nemški agentje hodijo okoli in katoličane nagovarjajo za madjarsko-turško politiko, pa brez uspeha.

Kakor dunajski in madjarski listi, tudi Turki pišejo od razpora med katoliškimi in razkolniškimi Jugoslovani, in si na vso moč prizadevajo katoličane pridobiti na svojo stran. Od njih pred par leti pregnani patriarh Hasun se je povrnil v Carigrad; veliki vezir ga je neki jako prijazno sprejel in obljubil storjeno mu krivico popraviti in katoličanom nazaj dati vse, kar so jim vzeli. Turki so pomoči katoličanov tako prepričani, da hočejo v Bihaču in Banjaluki osnovati posebno legijo katoliško, in da je Ibrahim paša že dva vradnika tje poslal, ki imata nabirati ljudi za omenjeno legijo.

Pa upam, da se bosenski katoličani ne bodo dali preslepiti od Turkov, o katerih vedo, da dane pravice zopet prekličejo, kadar jim kaže, in da zaradi lepih obljub turških ne bodo nasprotovali sobratom svojim sedaj, ko imajo najlepšo priliko Turčina za vselej pognati iz dežele.

Jugoslovansko bojišče.

V vojski je sicer že od nekdanj navada, da si vsaka stranka pripisuje zmago, a v nobeni vojski se še ni toliko lagalo, kakor v srbsko-turški. Vendar pa to očitane bolj zadeva Turke kakor Srbe, ki so že večkrat odkritosrčno povedali, da se jim ni vse po godu izšlo. Turki pa poročajo od zgolj zmag, v katerih so na tisuče Srbov pobili ali pa vjeli. Če bi bilo vse to res, bi srbske vojske že nikjer več ne bilo in Turki bi morali stati že pred Belgradom. Iz raznih poročil je le toliko razvidno, da odločilne bitve še ni bilo nobene.

zna, le maloktero teh imen spravil čez usta in to strašno pokvarjeno, če si ne bo jezika spahnil ali čeljusti skrehnil. Najbrže pa bo odšel in se čudil taki pisavi, za katero bi v šoli, kjer se je on učil pravopisja, dobil debelo „trojko.“ Čudno se mu bo tudi zdelo, da ljudje, ki še svojega imena prav ne pišejo, vendar kaj veljajo še v sedanjem času, ko vsakega čez ramo gledamo, ki ne zna prav pisati, ker je skoro na vsakih tisuč korakov kaka šola, v mestu pa jih po več kar na enem kupu. „Ti ljudje — si bo mislil — so v šoli v pravopisji gotovo imeli „trojke“, pa so vendar kaj postali; čemu se bomo mi pravopisja učili, če ljudje, ki še svojega imena prav ne podpisujejo, vendar pridejo do mastnih cesarskih in drugih služeb!“

In prav bo mislil, nihče mu ne bo mogel dokazati, da je v zmoti.

Pa je tudi res! Naj le poskusi kdo izgovoriti to-le vrsto črk brez prenehanja v sapi: „S-u-p-p-a-n-t-s-c-h-i-t-s-c-h!“ To ni „špas.“ Nemec se že spodtika nad tremi skup stoječimi soglasniki in pravi, da bi si jezik spahnil, predno bi izgovoril n. pr. besede „vrl“, „krč“, „vrt“, „črn.“ In ti trije soglasniki so vendar vsi skoro

Novejša poročila so: Obrist Becker je prijel Osmanovo vojsko na levi strani in jo je zapodil do Bregove. Srbska vojna je prodrla že do Genzovca, komaj dve uri od Vidina, kjer je prebivalstvo v velikem strahu. Turki so se skoro vsi umaknili v trdnjavo, in le kristijani in Judje so ostali v mestu. Vojna Lešjaninova se bo za 7000 mož pomnožila in vsak dan pričakujejo poročil o kaki večji bitvi.

Černajev se je obrnil proti Leskovcu in se misli z Lešjeninom neki zediniti. Neki telegram trdi, da se je to že zgodilo. Niš in Novipazar bombardirajo.

Alimpič pri Belini vreduje 6000 bosenskih prostovoljcev. Tudi je dobil 3000 mož pomoči. Dunajskim listom se iz Belgrada poroča, da se je pri Belini proti Srbom bojevalo tudi 700 v turške nizame preoblečenih Madjarov. Ne vemo sicer, ali je to res ali ne, pa od Madjarov se moremo vsega nadjati.

Glavni kvartir kneza Milana je v Parčinu, kamor se je te dni podalo tudi več pruskih častnikov.

Knez črnogorski je došel že do Mostara. — V Grahovo je prišlo 2000 prostovoljcev. Tudi Garibaldi v rimskih časnikih priporoča narodu italijanskemu vdeležiti se svete vojske križarske (Garibaldi tako piše!!) proti polomescu turškemu.

„Presse“ preklicuje novico, da je Avstrija Turkom zaprla ladišče pri Kleku. Pa vstajniki ga bodo že zaprli sami. Iz Dubrovnika se namreč poroča, da Peko Pavlovič je s 6000 ljudmi brez ovir prišel na Klek.

„Presse“ 13. t. m. zopet piše, da ladišče pri Kleku je vendar-le zaprto in ž njim vred tudi vsa druga ladišča dalmatinska, pa ne samo za Turke, ampak tudi za vstajnike. Malo pred razglasenjem te prepovedi stopilo je na Kleku še 2000 Turkov na suho, ktere so pa vstajniki zapodili v Ston, na zemlji avstrijski, kjer so jim naši lovci pobrali orožje.

Černajev je pri Pirotu Kerima paša popolnoma premagal in potem Turkom vzel Leskovac. Dopisnik Feigl in tovariša njegova, so zdravi došli v Zemun.

Imenik dozda padlih Srbov se bo te dni vradno razglasil. V Cetinje je prišla dvorjanka carice ruske te dni, da v imenu nekega odbora ruskih gospej vodi postrežbo ranjencev. Prinesla je seboj mnogo šarpije, zdravniških instrumentov, dve apoteki itd.

polglasniki, ki se dajo prav lahko izgovoriti. Zapiši pa n. pr. besedo „Maček“ po nemčur-skem pravopisnem okusu, namreč „Matscheck“ in pokliči Francoza, Laha, Angleža, Slovana — sploh kogar hočeš; nobeden izmed njih ne bo v stanu izgovoriti kup soglasnic „tsch“, naj usta še tako na vse strani vleče, sapo lovi, jezik zvija in čeljusti skup ali vsaksebi vleče. Vse bo zastonj, teh črk ne bo izgovoril. Če se bo v tem obziru jezil nad nemčurji, da svoja imena tako napačno in neizrekljivo pišejo, bo rekel „šlek, šlek“, če premisli sledeče. Za besedo „Župančič“ (ali bolje Županič), ako jo pišeš pravilno kakor se izgovori, potrebuješ borih osem črk. Ako jo pišeš pa po nemčur-skem „Suppantisch“, treba ti je nič manj ko petnajst črk, tedaj skoro polovico več. Z drugo besedo: V istem času, ko bo nemčur Župančič svoje ime osemkrat podpisal, ga Slovenec Županič lahko podpiše že petnajstkrat — ali nemčur Županič potrebuje za osem podpisov toliko papirja, črnila, peres in časa, kolikor Slovenec Županič za petnajst podpisov. Dandanes pa ni le čas, ampak tudi črnilo, papir in pero denar, zato je taka nemčurska

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. julija.

Avstrijske dežele.

Dunajski „Tagblatt“ poroča, da pri shodu v Zakopih je bil zavržen nasvet Andrassyev, da bi na Turškem ostalo pri starem. Tudi piše, da Andrassy bo le še nekaj tednov minister. Najbolj ga podpirajo Madjari, dasi z njegovo vzhodno politiko niso nič kaj zadovoljni. Pa bojé se, da za njim pride na vladino krmilo ministerstvo, Slovanom prijazno, katerim pa Madjari ne privoščijo ravnopravnosti. Slaba vest jih žene, da se Slovanov bojé, in v tem strahu tako počenjajo, da imajo vzrok se jih bati. Lahko bi se tega strahu znebili in ž njimi vred tudi njihovi takrajlitavski prijatelji, piše „Reform“, pa k gluhim ušesam govoriš in k otrpjenim srcem, če Madjare in nemškutarje opominjaš k svobodnomiselnosti in pravičnosti.

„Petlet Andrassyev državne umetnosti“ glasi se brošurica, ki je ravno-kar prišla na svetlo in cesarstvu avstrijskemu priporoča, da naj si prizadeva državni polovici spraviti in zediniti, da bo mogla Avstrija z zedinjenimi močmi zadostovati svojemu poklicu. Ravno ta svet dajejo tudi grofu Andrassyu pruski listi: kaj pomagajo Avstriji, pravijo, najbolje vnanje primere, če je pa doma samo za 10 let, tedaj provizorično vtrjena, in če v trenutku, ko bi morala v vzhodnem vprašanju kot glavna moč na noge stopiti, svetu kaže škodljiv razpor in silno nevarno nasprotje. Vse to priča, da zdaj še tisti, ki so nekdanj dualizem na vso moč hvalili, nevarnost njegovo sprevidijo in spoznajo, da tako, kakor je bilo doslej v Avstriji ne sme ostati.

Ogerska vlada naznanja, da so Miletiča zaprli, ker je Tisza pismeno naznanil, da on prevzame odgovornost zaradi nedotakljivosti Miletičeve kot poslanca zbora ogerskega. Reč bo tedaj prišla pred zbor ogerski in pri tej priliki se bo pokazalo, ali nedotakljivost (Immunität) poslancev velja samo med zborovanjem, ali tudi med počitnicami.

Dalmatinski državni poslanec Monti v „Nazionale“ objavlja oklic do sveta slovan-skega in prosi rednih milosrdnih darov, da 40.000 pribeglih Hercegovincev ne bo glada umrlo. — Rodič se je pol ure razgovarjal s srbskom obristom Markovičem.

kaprica ali nagajivost draga, z drugimi besedami: za greh, ki ga dela nemčur s svojim podpisom zoper slovenski jezik, dela pokoro s časom in denarjem. Prav je to! Za vsak greh mora biti pokora.

Ali dandanes to, kar je lično, naravno, ni nobelj. Naraven je le kmet, gospod mora že kaj odveč imeti. Dokler je bil na pr. Janez Klobasar še doma na kmetih, se je pisal pravilno; kar je pa prišel od vojakov in v mestu postal c. kr. uradni služabnik, se podpisuje „Jochan Glühwasser“, ker za gospoda se ne „šika“ to, kar za kmeta. Tudi za gospo in gospico ni spodobno to, kar je lepo in pametno, namreč pripravna obleka. Mislite, da je dandanes obleka zato, da pokriva život, ga varuje mraza? Kaj še! Le poglej, kako gospo ali gospico „a la mode“, ki se po ulici naprej pomika! Zadej ima celo grmado, kakor da bi nesla koš na hrbtu, za njo pa se vleče malo manj ko seženj dragega blaga preveč, ki vali goste oblake prahu kviško, tako da bi se ti kmalu zadušil. Zato še podvizaš jo prehiteti, ali tudi to ni tako lahko, ker blago, ki se za njo vleče, je ne le dolgo, ampak tudi široko. Če

Vnanje države.

Italijanska vlada, kateri ni prav do bro pri srcu, dokler papež biva v Rimu in pri ljudstvu vživa tolikanj zaupanja, je s svojimi privrženci po vsi laški deželi osnovala skrivne odbore, katerih namen je delati na to, da bi vse predstojnike cerkvene od papeža do zadnjega župnika volilo ljudstvo. V Rimu je več takih odborov, katerim so se pridružili tudi nekteri duhovniki, ki so pa prosili, naj se njihova imena ne razglasé, dokler vsaj čez polovico vernikov ne pristopi. „Osservatore Romano“ od 7. t. m. pozivlja Rimce na nedostojnost takih odborov in piše: Ta novi, peklenški in skrivnostni naklep ima namen delati državni in verski razpor, sv. prestolu napravljati dneve žalosti in razkolništvo, pa ne samo njemu, ampak celi cerkvi, katero že tako hudo tare veliko družih nadlog.

Francoska skupščina je s 448 glasovi proti 25 sprejela od ministerstva nasvetovano postavo o imenovanju županov (mérov). Skrajni levičniki tedaj čedalje bolj zgubljajo svoj vpliv, odkar je Mac Mahon stopil na noge, ki je ministru Marcéreu rekel: „Vi ste skrajna meja, do ktere sem na levi prišel.“

Angleškemu ministru Derbyu ima danes deputacija poslancev izročiti spomenico, v kateri od vlade v turških zadevah zahtevajo strogo nepristranost.

Grška vlada sicer Turkom vedno obeta, da se boja ne bo vdeležila. Vendar je kralju, ki potuje po Francoskem, Angleškem, Dauskem in misli neki podati se tudi na Rusko, sporočila, da naj se nemudoma vrne v Atene. Vlada je s Turkom prijazna, ker se boji brodovja angleškega; pa če Angleška ostane neutralna in Srbija pa Črnogora pridobita kako zmago, nihče Grkom ne bode ubranil planiti nad Turka.

Izvirni dopisi.

Hrvaška, 11. julija. Malo časa poprej nego se je imel naš sabor otvoriti, govorilo se je, da ga celo ne bode zaradi velikih dogadjajev na jugu. Piše se, da je bil ban Mažuranić tudi zaradi tega v Beč pozvan, pa da so mu tam obljubili, da bode sabor vse eno lahko svoje poslove obavljal, samo naj se ne spušča v jugoslovansko vprašanje, katerega se Madjari tako boje. Ali bolj gotovo je, da ban ni bil zavoljo sabora v Beč poklican, nego

se ti je posrečilo prehiteti jo brez nesreče in se obrneš nazaj, da jo od spredej vidiš, kako se boš čudil! Mislil boš, da jej bo obleka zdaj, zdaj popolnem na tla zdrknila, ker jej je zgoraj že tako daleč dol zlezla; gotovo pa jej boš svetoval, naj bi s tem, kar ima zadej in spodej preveč, oblekla se spredej in zgorej. In to bi morda ne bilo slabo, morda bi jih mnogo manj umrlo za jetiko, pljučnico in enakimi boleznimi, katerim vzrok je vsakovrstno prehlajenje. Če pa so že tako trdnega zdravja, da se tega ne bojé, potem naj bi vsaj usmili se drugih, ki morajo za njimi prah požirati, in naj bi najele si po enega ali dva služabnika, ki bi oni „rep“ za njimi nosila, da bi se po tleh ne plazil, če že ne morejo biti brez njega.

Evo, dobra misel! Dobre misli pridejo navadno sicer prepozno, a ta še ni prepozna. Kaj ko bi naš magistrat najel si take dame, da bi po mestu prah pometale? Zdaj opravljajo to najemniki z metlami, a to gre prepočasno spod rok. Kako naglo bi bila vsaka ulica pometena, če bi se po dvoje, troje ali več dam sprijelo in bi šle po ulicah? Izvrtano, je-li? Na to misel bom dobil gotovo privilegij, ne res?

ravno zavoljo jugoslovanskih odnošajev, da ga poprašajo za javno mnenje v Hrvatskeji, kajti znano je v političnem svetu, da se nekaj proti Madjarom kuha, in Hrvatje so v tem pogledu odločilni. Naš „Obzor“ je sem pa tam prav čudnega ponašanja v tem vprašanju, vendar pa je v obče zato, da se vzame posebno Hrvatska v obzir, kar se va da govori za svoj interes. Sicer se je enkrat izjavil, da javno mnenje v Hrvatskeji ni zadovoljno z dogadjaji na jugu, vendar pa je to kasneje popravil, ter priznal, da ima Srbija prav, da je vdarila, ker Avstrija ni hotela. Tudi odgovarja oistro vsem bečkim prilizovanjem, posebno pa „Pressi“, ki nas zdaj hvali, ker nas v Beču potrebujejo, ter odrešito pravi, da naj ne pričakuje nikdo, da bi katoliški Hrvati bili proti pravoslavnim Srbom v tem svetem boju, marveč da jih moramo podpirati, kolikor se da.

Važno je tudi posebno za Slovence, kar ta list pravi o bodočem položaju na jugu, ko bi se morda zares kaj spremeniti moglo. „V vsakem slučaju bode Hrvatska gledala, da pod svojo zastavo zbere krajino in Dalmacijo, koje po zakonu k njej pripadajo, zatem slovenske kraje, koji po svojej želji, po svojem interesu in po božjem pravu morajo in morejo zahtevati zvezo z njo.“ To je dobra izjava in lep odgovor na one članke slovenskih listov, ki so priznavali, da mora med nami biti zveza.

Naš sabor je imel do zdaj samo dve sednici, pa je bilo precej živahno, kajti nič manje nego tri važne intrpelacije so bile stavljene na presv. bana, in sicer je intrpeliral Mirko Hrvat vlado, kaj se je storilo, da se zedini sodbena uprava granice s provincijalnom, in če je res, da se temu najbolj protivi zapovedajoči general Mollinary. Druga intrpelacija je bila od Makanca radi obsadnega stanja v Hrvatskeji, kakor se je pisalo po magjarskih časopisih. Tretji je intrpeliral vlado, kaj vendar misli radi celokupnosti hrvatske zemlje. „Obzor“ je, se ve da, drugo in tretjo intrpelacijo, čeravno so jako važne, popolnoma obsodil, kajti opozicijonalca sta vprašala vlado, a prvo pa je odobril, ker je njegov privrženec nekaj spregovoril, kar se more dobro izvršiti samo v slučaju, če se prvi dve točki izpolnita. Ali opozicija nima po „Obzoru“ v nobenem pogledu prav, čeravno vedno istino govori, da Hrvati preveč popuščamo in da bi se bilo morda že kaj izvršilo, da smo bolj odločno zahtevali.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. julija.

(Podoba glave Jezusove na potnem prtu sv. Veronike) se je danes v redutni dvorani izpostavila in bo skoz 10 dni videti. Prijatelje umetnijskih del opozorujemo na to podobo, ki si je povsod, kjer je bila izpostavljena, pridobila splošno pripoznanje, in je po mnenju strokovnjakov vredna 50.000 gld. Časnikarstvo o njej jako ugodno sodi. „Daily News“ pišejo: Podoba vzbuja veliko razgovorov in čudenja. Oči so kakor pri mrtvecu zaprte, če jo pa dalje gledaš, zdi se ti, kakor da bi se odprle in te mlo pogledale. Dozdeva je ena najbolj čudnih, kar smo jih v slikariji videli in podoba je res čudna.“ „Bells Weekly Messenger“ pravi: Brez pomislika rečemo, da bo ta podoba čez malo let tako neprecenljiva, kakor kako delo Rafaelovo. Nemški umetni list „Die Dioskuren“ piše: Podoba je delo, ki je za vse čase lastnina celega sveta.“ „W. Tagblatt“ sodi: Ta glava Kristusova je edina in estetični pomen njeni se zlasti kaže v tem, da zvižaja umetnostne cene njene ne zmanjšuje. Ni je pa

Kristusove podobe, v kateri bi se idealno poveličanje trpljenja na človeškem obrazu v tako popolnem soglasju kazalo, kakor v podobi Maksovi in glede lepote je ta podoba delo mojstersko za vse čase. „Prag. Ztg.“: „Brez dvoma je eno najbolj velikanskih umotvorov novega časa, ki bi se pristalo v galeriji kakega vladarja. Čarobnost obraza Kristusovega je polna neizrekljive lepote. Gine nas kakor etično razodenje; le tako si moramo misliti podobo velikega učenika iz Nazareta, čegar nauk je svet prerodil. Tudi najbolj skeptični duh mora pogled podobe giniti k pobožnosti.“ Pa oglejte si podobo sami in potem sodite kakor se vam tudi priporoča na zadnji strani.

(V seji Matičnega odbora 13. t. m.), ktere sta se razun ljubljanskih odbornikov vdeležila tudi gospoda Urbas in Parapat, so se določile knjige, ktere udje za to leto dobé. V „Slovincu“ so bile že omenjene.

(Seje mestnega odbora 13. t. m.) vdeležilo se je nekaj čez 20 odbornikov. Župan najprvo odgovarja, zakaj se rov (kanal) na šentpeterskem predmestji še ni izdelal. V proračun je bilo zanj stavljenih 3000 gld., a delo bi bilo stalo 4500 gld., zato si pri pomanjkanju denarjev ni upal z delom pričeti. Nek zidar se je pa zdaj ponudil, da delo prevzame proti temu, da dobi nekaj plačila l. 1877, nekaj pa celó 1878, zato se bo nemudoma izdelal načrt in meseca avgusta odboru predložil v potrjenje.

G. Klun vpraša, kedaj se bo odbornikom v roke dal v deželnem zboru premenjeni občinski red in opravljeni red, da bodo novi udje vedeli, katerih pravil se imajo pri zborovanju držati. G. Regali povdarja, kako potreben bi bil vodnjak na živinskem trgu in vpraša, če se bo v tem oziru kaj storilo. Tudi priporoča g. županu, da naj policaji pazijo na voznike na voglu ceste, ki iz šentpeterskega predmestja drži proti kolodvoru, da ne bodo koga povozili. G. Horak vpraša, če se misli vodnjak na šentjakobskem trgu kaj popraviti, da ne bo trga in spominjka Marijinega kazil, in če se bo ob Ljubljani kaj zgodilo, da bo moč rešiti tiste, ki v vodo padejo. G. župan obljubi na vsa vprašanja odgovoriti v prihodnji seji.

1. Pri poročilu o računskem sklepu raznih zakladov za l. 1874 g. Potočnik graja, da se ti računi odboru prepozno predlagajo. Zdaj bi morali pretresati že računski sklep l. 1875, ne pa še le l. 1874. Tudi želi, da bi se računi natisnjeni ali litografirani odbornikom dali v roke, da jih zamorejo natančneje pregledati. Ker to po sedanjem opravljenem redu ni mogoče, naj se v premembi opravljenega reda na to ozira.

G. Dežman graja, da najemščine od mestnih posestev preveč na dolgu ostaja, in opominja najemnikom naročiti, da naj hitreje plačujejo.

G. Potočnik graja, da se je pri mnogih rečeh več izdalo, kakor je bilo v proračunu določeno, ter izreka željo, da bi se večji izdatki odboru vselej naznanili.

G. Regali omenja, da naj se posebno mestnemu ekonomu na prste gleda.

G. Dežman ugovarja gg. Potočniku in Regaliju, da menda ne vesta, kaj je proračun, in da je odbor pritrdil premembam proračunskim.

G. Potočnik ugovarja, da bi ne vedel, kaj je proračun; tudi se ne spominja, da bi bil odbor vse dovolil, kar se je več izdalo. Poročevalec dr. Zupan obeta, da se bodo računi za preteklo leto odboru kmalo predložili. Račune pa vsak lahko pregleda na rotovžu,

kar je pa težavno. Po njegovem mnenju se bo želja g. Potočnika najlažje spolnila, če se v opravielnem redu določi, da sme k sejam finančnega odseka priti vsak odbornik. Pri glasovanju se vsi računi potrdijo.

Predlogu, da naj se deželni blagajniku, ki je vravnal nove knjige, dovoli 100 gld. nagrade, nasprotuje g. Regali. Uradniki, pravi, so za svoj trud plačani. Tudi dr. Zupan ni prijatelj nagrad, a to priporoča, ker ve, da jo je g. blagajnik zaslužil. Pri glasovanju se nasvetovana nagrada z večino dovoli.

Tudi talijam, ki so se izplačale mestnim policajem, ugovarja g. Regali in želi vedeti, zakaj so se jim te talije dale. Dr. Zupan pravi, da se jim te talije plačujejo za razne že določene opravke vsled sklepa mestnega odbora, in da se morejo le vsled novega sklepa odpraviti. Nasvet odsekov tedaj obvelja.

2. Stavbeni družbi kranjski, ki je bila obsojena k 50 gld. globe, ker so njeni delavci brez dovoljenja mestne gosposke prezidali neko hišo, se je kazen zbrisala, ker je preiskava pokazala, da družba ni vedela, zakaj hišni gospodar potrebuje zidarje, ki jih je pri družbi najel.

Prepis prodanih mestnih delov na mahu se za zdaj z dnevnega reda zbrše.

3. Največ besedi se je storilo zaradi smeti! Zdravniški odsek namreč je nasvetoval ljudem prepovedati, da bi ne smeli smeti metati v stranišča ali na gnoj, ampak da jih morajo na posebnem kraju hraniti in potem spraviti iz mesta. G. Karol Tavčar se je tedaj mestnemu odboru ponudil, da hoče te smeti eno leto zastoj izvaževati iz mesta, samo da smeti ostanejo njegova lastnina.

G. Lasnik trdi, da to je nepotrebno. Kako bi bile smeti zdravju bolj nevarne, kakor stranišča?

G. Trpin omenja, da bi bilo za hišne posestnike preveč delati 3 jame, namreč za stranišče, za gnoj in za smeti!

G. Potočnik pravi, da v Inšpruku smeti mečejo v jamo, v katero se odteka stranišča. Stavi tedaj predlog, da naj se ta reč odloži toliko časa, da se ob enem vravnal s stranišči.

Dr. Schaffer zagovarja zdravniški odsek in meni, da izvršitev njegovega nasveta ljudem ne bo prizadevala posebnih stroškov. Straniščine jame morajo biti zaprte; če se pa smeti vanje mečejo, so celi dan odprte in neprijetni smrad se po mestu razširja.

G. Petričič želi, da naj se ljudem ne dela nobena sila, ampak naj se jim dovoli, da smejo sami s pota spraviti smeti in jih porabiti, kakor hočejo.

G. Horak povdarja, da smeti posestnikom jako koristijo za gnoj, in da bi imeli škodo, če bi jih morali drugam oddajati.

Dr. Schaffer pravi, da takim odborom nasvet dovoljuje smeti porabiti doma.

G. Dežman trdi, da bo težko ljudi prisiliti, da bi smeti za g. Tavčarja na kup spravljali. G. Tavčar naj poskusi, koliko jih bode nabral. S praznim vozom bo prišel v mesto, s praznim bo najbrže tudi odšel iz mesta. Tudi kazen, ki bi se ljudem napovedala, če bi smeti ne spravljali na kup, bi bila huda in bi ljudstvo spravila v nevoljo. Podpira predlog Potočnikov.

Dr. Keesbacher se jezi, da predlogi zdravniškega odseka ne obveljajo. Zbor je zavrgel predlog o napravi kopel in zdaj bo padel tudi ta predlog. Straniščine jame smrdé če so odprte, zaprte pa ne. Zato je odsek sklenil, da se ne smejo smeti notri metati, da se jame po nepotrebnem ne bodo odpirale.

G. Pirker, kot hišni posestnik, dobro vé, da kmetje, ki hodijo po gnoj, posebno gledajo tudi na smeti, zato podpira predlog Potočnikov, ki se po dolgi razpravi tudi sprejme.

4. G. Regali vtrjuje samostalni predlog, da naj se napravi prošnja do ministerstva kupčijstva zoper to, da jetniki v c. k. kaznilnicah od mestnih prebivalcev sprejemajo delo in domačim obrtnikom in rokodelcem škodo delajo. Revščina med obrtniki je čedalje večja in kmalo ne bode več mogoče od njih iztirjati obrtniškega davka. Pa to ni čuda, ker morajo konkurirati s 400 delavci na Gradu in na Žabjeku, ki lahko veliko ceneje delajo, ker ne plačujejo davka. Vsak obrtnik ima po teh ljudeh najmanj 200 gl. škode, kar pri vseh skupaj jako veliko znaša. Jetniki sicer morajo delati, a vlada naj jim dá druga dela, kakor je drugod v navadi. Govornik je bil z nekimi obrtniki že enkrat naredil tako prošnjo do ministerstva prava, pa ni nič dosegel. Zato naj se sedaj mesto potegne za svoje ljudi in po deželni vladi reč tako obrne, da domači obrtniki po jetnikih ne bode imeli škode. Predlog se izroči magistratnemu odseku, ki bo imel v prihodnji seji o njem poročati. Sklep seje je bil ob 8. uri.

Gospodarske reči.

Nekoliko o zavarovalnicah.

Zavarovalnice, posebno zoper škodo po ognju, so dobrodelne naprave, to vsak vé, misel, podati nesrečnemu pomoč proti komaj besede vrednemu lastnemu plačevanju, je res blaga in vsega priznanja vredna. Zato bi bilo nadjati se, da bo po tej pomoči vsak poželjivo segel in da davno že ni več nobenega poslopja, ki bi ne bilo proti ognju zavarovano. Da pa temu ni tako, ampak večina poslopij popolnoma nezavarovana, temu ni krivo samo občinstvo, ampak tudi vodstva in pravila zavarovalnih društev, kakor kaže v kratkem sledeči sestavek.

„Dunajski list „Merkur“ ima poseben delek, v katerem razpravlja „asekurance“ (zavarovalnice). Naj iz njega nekoliko vrstic vzamemo v naš list; vsaj ne bodo od škode na nobeno stran.

Zavarovanje — tako začenja „Merkur“ svoj spis — se v deželah avstrijsko-ogerskih še zmirom ni tako vkoreninilo in tako razširilo, kakor bi bilo prav. Dvoje je krivo tega: eno je to, da mnogo ljudi še zmirom nima pravega pojma o asekurancah, drugo pa je roparsko početje nekterih asekuranc ali bank. Mnogo kazenskih tožeb v Avstriji in na Ogerskem je pa še bolj omajalo zaupanje do teh zavodov, in to po pravici. Zato je res skrajni čas, da vlada dunajska za Avstrijo to stori, kar je storila peštanska vlada za Ogersko, da na novo postavo zaveže asekurance, ktera bi zavarovance varovala zvižah in sleparij, ki so večkrat skrite v asekurančnih pogojih.

Asekurance na Angleškem, v Ameriki, na Nemškem in Francoskem, čeravno jih je po številu veliko več, kakor v Avstriji in na Ogerskem, so vse v dobrem stanu — zakaj? Zato, ker je ljudstvo po ostrih postavah varovano vsakršnih goljufij.

Žalibog, da niti ministerstvo niti državni zbor pri nas nista še na tako potrebo mislila; zato čedalje bolj pojema zaupanje ljudstva do asekuranc, ktere, če so dobre in poštene, so gotovo velika dobrota človeštvu. Ako bi tako ne bilo, pač bi na Angleškem in v Ameriki ne bil skor vsak človek zavarovan: ta, da se ogne škodi ognja, uni toče, tretji živine, četrti

da sebi in svojim o boleznih in starosti odvrne skrb življenja itd.

V Avstriji in na Ogerskem je bilo lansko leto blizo 40 asekuranc, ki so že večidel razglasile svoje bilance. Izvzemši le nekatere izmed njih kažejo vse druge neugodne račune. Dobro bo tedaj in treba bi bilo, da zavarovalnice, ki so že za likvidacijo zrele, se brž ko brž spravijo na stran, da se črv ne zaupanja dalje ne širi, saj je 9 taci asekuranc, ki si vendar po razglašeni svojih poročilih, če tudi lepo nališpanih, ne bodo menda domišljevale, da dalje životariti morejo. Asekuranca „Viktoria“, na priliko, z všteti 5000 kaduknimi delnicami, kaže zgubo 1 mil. in 680.000 gold. od kapitala 2 milijonov. Take zgube kažejo tudi „Konkordia“ v Reichenbergu in „vzajemna asekuranca graška“. O takem času, ko dunajska „Lebensversicherungsanstalt“, „Juventus“ in „Minerva“ likvidirajo, bo menda tudi lahko, riske družih hirajočih bank pod kako drugo streho spraviti.

Po mnogih družih razpravah kaže „Merkur“ s številkami sila velike gospodarske stroške nekterih asekuranc, in po teh razpravah pride do tega, da pravi: „poprek požró gospodarski stroški avstrijskih asekuranc tretji del svojih premij (dohodkov)“. V gospodarske stroške (Verwaltungskosten) pa spadajo: provizije agentov, zdravniški honorari in pa stroški vodstva itd. —

Iz vsega, kar nam menda dobro podučeni „Merkur“ razodeva, je tedaj očitno: 1) da je asekuranc z ozirom na mlačno udeležbo ljudstva v Avstriji in na Ogerskem veliko preveč, 2) da poštenja pri agentih je veliko premalo, 3) da zato in zaradi še družih vzrokov so gospodarski stroški prevehki, 4) da stroge asekuracijske postave manjka. Zato je želeli, da se hirajoče asekurance po primernih pogojih vtopijo v zdrave, da druga ni na poti drugi, in z zmognimi asekurancami se povzdigne zaupanje do njih.

Umrli so:

12. in 13. julija. Juri Stanonik, gostač, 66 l., za pljučnico. Marija Julijana Breskvar, hiš. posest. otrok, 5 mes. za sušico. France Metelko, kaznjene, 37 l., za spridenjem krvi.

Telegrafične denarne cene 14. julija.

Papirna renta 66 95 — Srebrna renta 69 60 — 1860letno državno posejilo 112 50 — Bankine akcije 866 — Kreditn. akcije 148 40 — London 127 25 — Srebro 101 25 — Ces. kr. cekini 5 92 — 20 frankov 10 60.

Sloveča slika
Gabr. Maksa v Monakovem:

Jezus Kristus

(Kristusovo obličje na potnem prtju sv. Veronike),

ki je v Londonu, na Dunaji in kjer je bila še izpostavljena, povsodi imela zares neslišan vseh — cenjena od angleških umetelnih izvedencev še nad 50,000 gld. — izpostavljena je v (37—1)

redutni dvorani
(št. Jakobski trg)

od 8. ure zjutraj do 6. ure popoldne.

Vstopnina: petek 14. in sobota 15. julija **30 kr.**, v nedeljo do 2 ure popoldne in v delavnikih **20 kr.**, v nedeljo od 2 ure pak le **10 kr.**